

Společné fórum centrálních knihoven České republiky a Slovenska

Praha, Klementinum, 13. březen 2026: Ve dnech 11. – 13. března 2026 se v Praze uskutečnilo další společné odborné fórum zástupců centrálních knihoven a oborových spolků České republiky a Slovenska. Třídenní setkání zástupců českých a slovenských knihoven, například Národní knihovny ČR, Slovenské národní knihovnice, Moravské zemské knihovny, Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR či Slovenské asociácie knižníc, tentokrát hostila Národní knihovna České republiky v prostorách Klementina. Setkání poskytlo diskuzní prostor pro výměnu zkušeností, sdílení dobré praxe i debatu o strategických výzvách, kterým se knihovny obou zemí systematicky věnují.

Program akce byl rozdělen do tří tematických bloků, přičemž každému z nich byl věnován zhruba čtyřhodinový prostor. Samotná akce byla slavnostně zahájena úvodními slovy **generálního ředitele Národní knihovny ČR Tomáše Foltýna a generální ředitelky Slovenské národní knihovnice Evy Augustínové**. Oba ve svých proslovech zdůraznili důležitost spolupráce českých a slovenských knihoven, potřebu sdílet praktické zkušenosti s klíčovými oblastmi knihovnictví a nutnost posilování mezinárodních vazeb obou států i odvětvích knihovnictví a informačních věd. Tomáš Foltýn k tomu poznamenává: „*Aktuální setkání navazuje na téměř již třicetiletou tradici společných pracovních jednání, které byly na počátku spojeny s jednoznačnou revolucí provozu knihoven – přechodu od lístkových k elektronickým katalogům. Nyní prožíváme stejně dynamickou dobu, a to nejen v oblasti technologií, ale také v potřebě definovat poslání a společenskou roli knihoven pro další dekády 21. století. Ta musí jednoznačná, pochopitelná a komunikovatelná.*“

První blok jednání se věnoval **tématu umělé inteligence v knihovnách** a jejím dopadům na práci s daty, vnitřní legislativu knihoven i vzdělávání knihovníků. Příspěvky představily právní a etické aspekty využívání

AI, konkrétní potřeby vzdělávání pracovníků knihoven i konkrétní příklady implementace nástrojů umělé inteligence v českých knihovnách. Je skvělou zprávou, že v Čechách i na Slovensku se knihovny stávají přirozenými lídry vzdělávání v oblasti umělé inteligence a věnují se i realizaci obsahově podobných projektů. Druhý blok odborného fóra se zaměřil na **politickou advokacii, marketing a posilování společenské role knihoven**. Diskuse se věnovala tomu, jak knihovny komunikují svou hodnotu veřejnosti i zřizovatelům a jak mohou posilovat své postavení v rámci kulturní a vzdělávací infrastruktury. V rámci dialogu byla akcentována zejména potřeba posilování vnějšího marketingu knihoven nejen k širší společnosti, ale také decizní a komerční sféře. Je však nutné mít jednoznačná a jasná témata a nalézt předem interní oborovou shodu nad prioritami. Základem je pak cílená interní komunikace. **Předseda Svazu knihovníků a informačních pracovníků Roman Hájek** dodává: *„Z diskusí vedených v rámci fóra vyplývá, že jak na české, tak na slovenské straně cítíme potřebu oblast komunikace výrazně profesionalizovat. Inspirativní byla rovněž rozprava nad tím, zda jsou knihovny v prosazování svých zájmů dostatečně sebevědomé a s jakými argumenty mohou při obhajobě svého společenského významu pracovat.“*

Třetí tematický blok se věnoval **elektronickému povinnému výtisku a zpřístupňování digitálního obsahu**. Diskutována byla zejména legislativní situace v obou zemích a technická připravenost knihoven. Účastníci se shodli, že ochrana digitálního kulturního dědictví a jeho dostupnost pro veřejnost představují jednu z klíčových výzev současného knihovnictví. Je nezbytně nutné zachovat budoucím generacím celistvý obraz dnešní společnosti, což bez systematické správy a uložení elektronického obsahu již není možné. Všechny kroky jsou spojené zejména se spoluprací knihoven v oblasti vývoje a provozu silných centrálních řešení a také v zajištění odpovídajících organizačních a finančních podmínek. **Generální ředitelka Slovenské národní knihovny Eva Augustínová** po konci všech tří tematických bloků komentovala přínos akce: *„V rámci stretnutia bolo identifikovaných viacero tém, pri ktorých môže spoločný postup priniesť významné posilnenie odborných aktivít, rozvoj spoločných projektov a efektívnejšie presadzovanie záujmov knižníc v širšom kultúrnom a spoločenskom kontexte.“*

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

tisková zpráva

Součástí programu byly i prohlídky významných pracovišť Národní knihovny ČR, které mají mezinárodní renomé, například oddělení rukopisů a starých tisků, úseku novodobých digitálních sbírek či konzervátorských a restaurátorských výzkumných laboratoří. Třídenní fórum potvrdilo význam a stálou potřebu dlouhodobé spolupráce mezi českými a slovenskými knihovnami. Sdílení zkušeností v oblasti digitalizace, legislativy, technologických inovací i komunikace role knihoven ve společnosti je důležitým předpokladem pro jejich další rozvoj v rychle se proměňujícím informačním prostředí. Skvěle to shrnula **Kamila Prextová, prezidentka Slovenská asociácia knižníc**: *„Fórum je výnimočný formát pracovného stretnutia na rozdiskutovanie závažných tém, ktoré je urgentné riešiť v knihovníckom svete!“*

Kontakt pro média:

Martina Košanová

tisková mluvčí Národní knihovny ČR

ředitelka Odboru komunikace

martina.kosanova@nkp.cz

+420 602 811 320